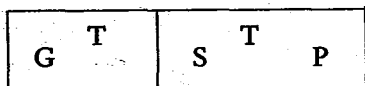
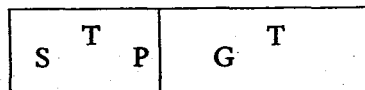

EEN WOORDJE OVER TWEE GRENSSTENEN TE GENT

In de achtergevel van het Sint Barbaracollege op de Ketelvest is op 40 cm hoogte een steen van ongeveer 55 cm op 29 cm ingemetseld. De steen draagt het opschrift

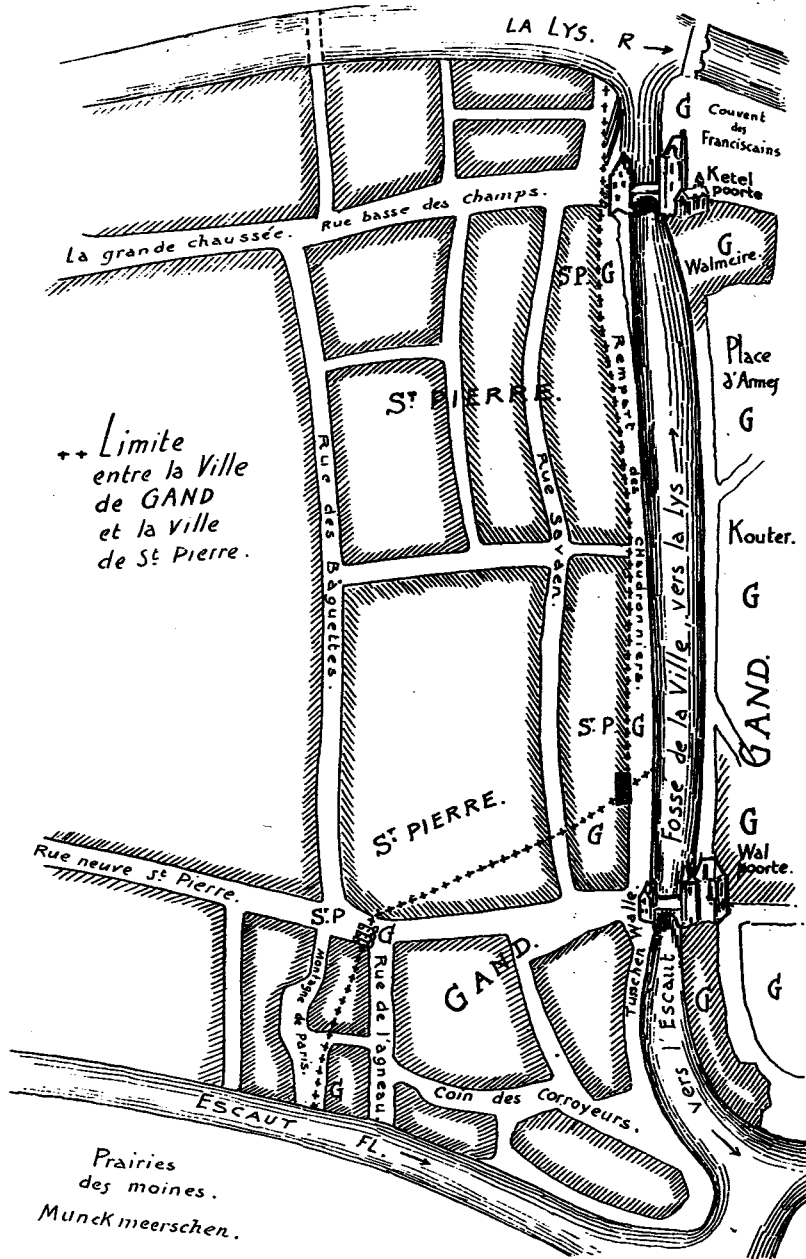

Langs de overzijde ziet men in een huisgevel een tweede steen :

In de twaalfde en dertiende eeuw was er een meningsverschil tussen de abt van de Sint Pietersabdij en de stad Gent in verband met de begrenzing van hun grondgebied. Om het geschil op te lossen werd de bemiddeling ingeroepen van Margareta van Konstantinopel, gravin van Vlaanderen. De gravin nam een besluit op 1 september 1274. K.L. Diericx vermeldt het charter in zijn werk *Mémoires sur la ville de Gand* (deel II blz. 281). Door dit charter werd de grens tussen het grondgebied van de abdij en de stad Gent nauwkeurig bepaald.

De Ketelpoort - een van de vier oudste poorten van Gent : de andere

Plan van de Ketelvest met Ketelpoort en Walpoort (ontleend aan "Les limites de la ville de Gand et de la ville de Saint-Pierre" door V. De Muynck)

waren de Braampoort, de St. Jorispoort en de Torrepoort - behoorde toe aan de stad Gent, alsook een stuk grond van 4,5 voet buiten de versterking. De grenslijn sneed het Ketelplein middendoor. De huizen van de Ketelvest, thans het St. Barbara-college, stonden onder de jurisdictie van de abdij, maar het terrein er voor, de huidige Ketelvest, werd belast met een militaire dienstbaarheid ten voordele van Gent. De grenspalen, die op last van de gravin werden geplaatst en het wapen van de St. Pietersabdij droegen, werden niet teruggevonden. Toen in 1837 de drie huizen gebouwd op de Ketelbrug werden afgebroken, heeft men een steen gevonden met het opschrift

S	T	P	G	T
---	---	---	---	---

Men weet niet, wanneer deze steen werd geplaatst, maar vermoedelijk moet dit geweest zijn in 1780, jaar waarin de oude Ketelpoort werd afgebroken en de drie huizen op de brug werden gebouwd. Deze steen bevindt zich thans in het museum van stenen voorwerpen in de St. Baafsabdij.

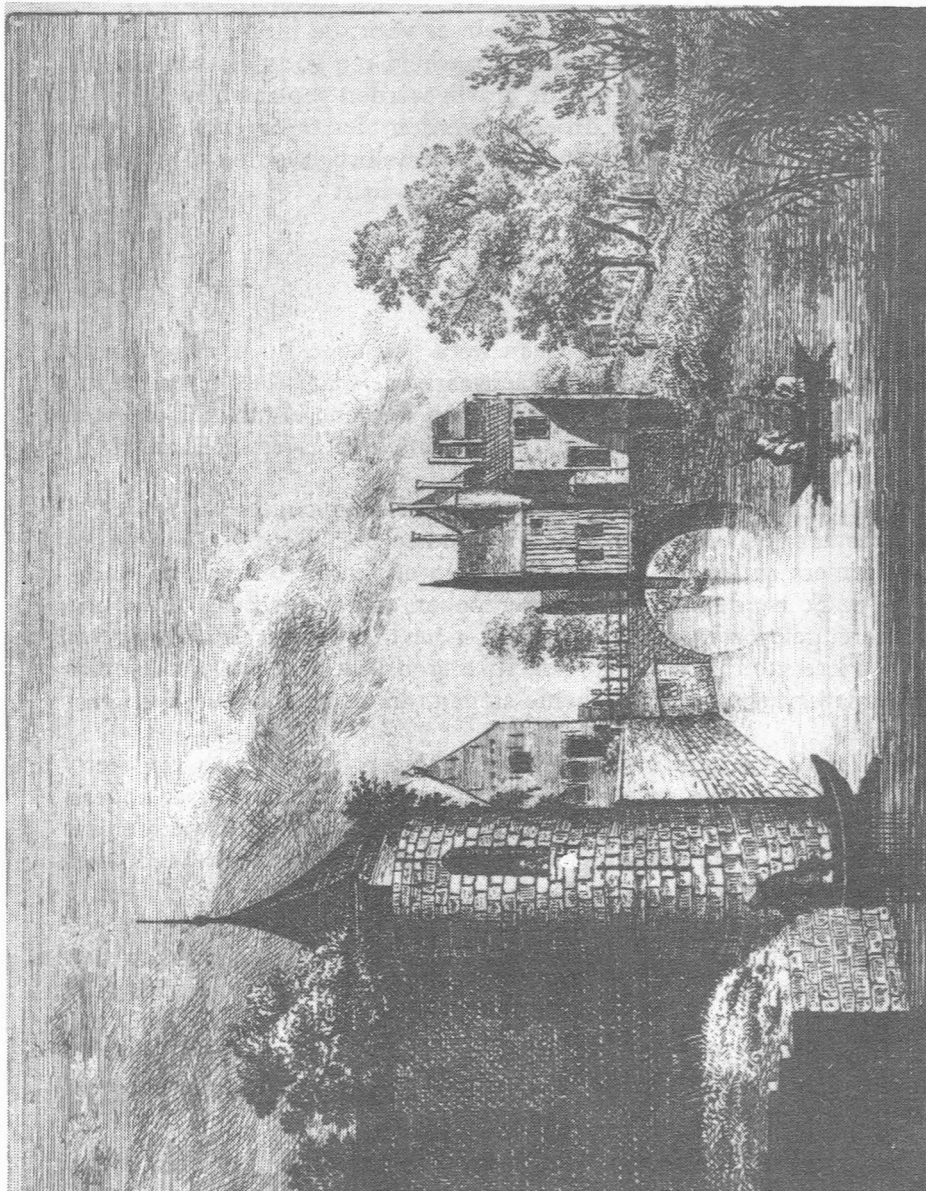
Waar liep nu de grens tussen de twee jurisdicties aan de Walpoort ? Hier bestaat geen origineel stuk. Het oudste plan werd getekend door Jan Verniers en Isaac Arandeaulx, gezworen landmeters van de stad, in 1578. Ze werden belast te onderzoeken of het goed van Adolf de Gruutere, gelegen in de Savaanstraat, geheel of gedeeltelijk afhing van de St. Pietersabdij. De oorspronkelijke grensmaal is al lang verdwenen; hij werd vervangen door de beide stenen, die in de inleiding werden vermeld.

In 1857 vroeg de rector van het St. Barbara-college de toelating het gebouw af te breken en een nieuw gebouw op te richten. Het college van burgemeester en schepenen stemde hierin toe op voorwaarde, dat de oude steen in de nieuwe gevel werd geplaatst. Het stuk werd getekend door schepen Wagener. De grenssteen langs de overzijde werd geplaatst door Pieter de Somer, die in 1782 de toelating bekwam een huizenrij te bouwen langs het water. Gedurende eeuwen stonden slechts enkele huizen aan de beide uiteinden van de Ketelvest, enerzijds de Ketelpoort, anderzijds de Walpoort. Het middengedeelte van de Ketelvest langs het water bleef onbebouwd.

Op het plan van 1578 kan gemakkelijk de grens tussen de beide jurisdicties worden vastgesteld langs de Walpoort.

Landmeter Benthuyse, die in 1780 door het magistraat van de stad Gent belast werd de grenslijn na te zien, stelt in zijn verslag vast, dat de drie sleutels van het wapen van de St. Pietersabdij nog merkbaar zijn in de straatstenen.

De stad Gent bezat dus langs de Walpoort een klein kwartier, bevattende de Grote Huidevettershoek, een deel van de St. Pietersnieuw-

Het Kuipgat in 1778. (Atlas Goetgebuer S.A.G.)

straat en een deel van de Savaanstraat en de Ketelvest. Dit kwartier werd "Tusschen Wallen" genoemd, mogelijks te verklaren als kwartier gelegen tussen twee waters : de Ketelvest en de Boven-Schelde. Het water, dat Boven-Schelde wordt genoemd, is net als de Ketelvest gegraven. De echte Schelde kronkelde door de Muinkmeersen en werd lang de Oude Schelde genoemd. Deze Oude Schelde verdween reeds gedeeltelijk door de aanleg van het station in de Muinkmeersen en door de latere urbanisatiewerken. Tijdens de aanleg van de afrit van de E 3-weg in het Koning Albert-park was een klein deel van de overwelfde Schelde tijdelijk zichtbaar. De Oude Scheldestraat herinnert aan het gedempte en overwelfde water.

Bron : V. De Muynck : "Les limites de la ville de Gand et de la ville de Saint-Pierre" in Bulletin de la Société d'histoire et d'archéologie de Gand, deel VI blz. 162-169.

M. VAN GENT

NADERE KENNISMAKING

Bij het stellen van vragen door onze leden valt het op dat er iets hapert aan hun kennis van de basisliteratuur en de standaardwerken betreffende de geschiedenis en de heemkunde van Gent.

Het is dan ook onze plicht menen wij onze leden hierover wat meer in te lichten.

Laten we beginnen met een spijtig genoeg onvoltooid gebleven werk dat heden zo goed als onvindbaar geworden is, nl. de "Inventaire Archéologique de Gand - Catalogue descriptif et illustré des monuments, oeuvres d'art et documents antérieurs à 1830, publié par la Société d'Histoire et d'Archéologie de Gand."

De bijtitel dekt volledig en juist het opzet van de met name genoemde maatschappij die het ontwerp en de uitvoering in handen had.

Het initiatief hiertoe werd genomen door Paul Bergmans en Armand Heins in zitting van 8 december 1896. In zitting van 6 januari 1897 werd er besloten tot het uitgeven van de Inventaire volgens de door beide heren voorgesteld model.

De Inventaire werd uitgegeven in 57 afleveringen waarvan 2 met inhoudstafel. Elke aflevering bevatte 10 losse bladen (fiches) gevat in een kaft waarop de inhoudstafel van de aflevering op voorkwam, alsmede andere nuttige inlichtingen. In het totaal werden er dus 570 fiches uitgegeven en 2 inhoudstafels telkens na 20 afleveringen. Nu en dan werden er volledigheidshalve in een aflevering katerns bijgevoegd met bibliografie betreffende Gent en verschenen in vreemde tijd-